

HOTĂRÂREA CURȚII
din 20 mai 2003*

**Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita SpA
împotriva
Asda Stores Ltd și Hygrade Foods Ltd**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de House of Lords)

„Denumiri de origine protejate - Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 - Regulamentul (CE) nr. 1107/96 – «Prosciutto di Parma» - Caiet de sarcini - Condiții de feliere și ambalare a jambonului în regiunea de producție - Articolele 29 CE și 30 CE - Justificare - Opozabilitatea unei condiții față de terți - Securitate juridică - Publicare”

În cauza C-108/01,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 234 CE, de către House of Lords (Regatul Unit), de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Consorzio del Prosciutto di Parma,

Salumificio S. Rita SpA

și

Asda Stores Ltd,

Hygrade Foods Ltd,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea Regulamentului (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO L 208, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene (JO 1994, C 241, p. 21, și JO 1995, L 1, p. 1), și interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1107/96 al Comisiei din 12 iunie 1996 privind înregistrarea indicațiilor geografice și a denumirilor de origine în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 din Regulamentul nr. 2081/92 (JO L 148, p. 1; ediție specială în limba română, capitol 3 volum 19 p. 44),

CURTEA,

compusă din domnul G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, domnii J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen și C. W. A. Timmermans, președinți de cameră, domnii C. Gulmann (raportor), D. A. O. Edward, P. Jann și V. Skouris, doamnele F. Macken și N. Colneric, domnii S. von Bahr și J. N. Cunha Rodrigues, judecători,

avocat general: domnul S. Alber,
grefier: doamna M.-F. Contet, administrator principal,

* Limba de procedură: engleza.

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

- pentru Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita SpA, de către F. Capelli, *avvocato*, și M. A. Barone, *solicitor*,
- pentru Asda Stores Ltd și Hygrade Foods Ltd, de către domnii N. Green, *QC*, și M. Hoskins, *barrister*, mandatați de Eversheds, *solicitors*, și de Clarke Willmott și Clarke, *solicitors*,
- pentru guvernul Regatului Unit, de către doamna G. Amodeo, în calitate de agent, asistată de domnul C. Lewis, *barrister*,
- pentru guvernul spaniol, de către doamna M. López-Monís Gallego, în calitate de agent,
- pentru guvernul francez, de către domnul G. de Bergues și doamna L. Bernheim, în calitate de agenți,
- pentru guvernul italian, de către domnul U. Leanza, în calitate de agent, asistat de domnul O. Fiumara, *avvocato dello Stato*,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul J. L. Iglesias Buhigues, precum și de către doamnele C. O'Reilly și A.-M. Rouchaud, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita SpA, ale Asda Stores Ltd, ale Hygrade Foods Ltd, ale guvernelor francez și italian, precum și ale Comisiei în ședința din 19 februarie 2002,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 aprilie 2002,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 8 februarie 2001, primită la Curte la 7 martie 2001, *House of Lords* a adresat, în temeiul articolului 234 CE, o întrebare preliminară privind interpretarea Regulamentului (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO L 208, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene (JO 1994, C 241, p. 21, și JO 1995, L 1, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2081/92”), și interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1107/96 al Comisiei din 12 iunie 1996 privind înregistrarea indicațiilor geografice și a denumirilor de origine în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 din Regulamentul nr. 2081/92 (JO L 148, p. 1; ediție specială în limba română, cap. 3 vol. 19, p 44).

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între, pe de o parte, Consorzio del Prosciutto di Parma (denumit în continuare „Consorzio”), asociație a producătorilor de jambon de Parma, cu sediul în Italia, precum și Salumificio S. Rita SpA (denumită în continuare „Salumificio”), societate cu sediul în Italia, producător de jambon de Parma și membru al Consorzio, și, pe de altă parte, Asda Stores Ltd (denumită în continuare „Asda”), societate cu sediul în Regatul Unit, operator de supermarketuri, precum și Hygrade Foods Ltd

(denumită în continuare „Hygrade”), societate cu sediul în Regatul Unit, importator de jambon de Parma, litigiu referitor la comercializarea, în Regatul Unit, sub denumirea de origine protejată „Prosciutto di Parma” (denumită în continuare „DOP «Prosciutto di Parma»”), de Prosciutto di Parma, feliat și ambalat în acest stat membru.

Cadrul juridic

Legislația națională

3 Articolul 1 din *legge no 26, tutela della denominazione di origine „Prosciutto di Parma”* (Legea nr. 26 privind protejarea denumirii de origine „Prosciutto di Parma”) din 13 februarie 1990 (GURI nr. 42, din 20 februarie 1990, p. 3, denumită în continuare „Legea din 13 februarie 1990”) rezervă denumirea „Prosciutto di Parma” exclusiv jambonului care poartă o marcă distinctivă ce permite identificarea sa în orice moment, este obținut din pulpe proaspete provenite de la porci crescuți și abatorizați în Italia continentală și este produs în conformitate cu dispozițiile legale, după o învechire în zona de producție specifică, în decursul unei perioade minime prevăzute de lege.

4 Articolul 2 din Legea din 13 februarie 1990 definește zona de producție tipică drept partea relevantă a provinciei Parma. Articolul 3 enunță caracteristicile specifice jambonului de Parma, în special greutatea, culoarea, aroma și gustul.

5 Articolul 6 din lege prevede:

- după aplicarea mărcii, jambonul de Parma poate fi vândut dezosată și în bucăți de diverse greutăți și forme sau feliat și ambalat în mod corespunzător;

- în cazul în care nu este posibilă păstrarea mărcii pe produs, acestuia i se aplică o ștampilă de neșters, astfel încât să nu poată fi ștersă de pe ambalaj, sub supravegherea organului competent și în conformitate cu metodele stabilite prin regulamentul de punere în aplicare;

- în acest caz, operațiunile de ambalare se efectuează în zona de producție tipică indicată la articolul 2.

6 Articolul 11 prevede că miniștrii competenți pot fi asistați de un consorțiu de producători în scopul supravegherii și controlului.

7 Articolul 25 din *decreto no 253, regolamento di esecuzione della legge 13 febbraio 1990, no 26* (Decretul nr. 253 de punere în aplicare a Legii nr. 26 din 13 februarie 1990), din 15 februarie 1993 (GURI nr. 173, din 26 iulie 1993, p. 4, denumit în continuare „Decretul din 15 februarie 1993”), prevede că felierea și ambalarea jambonului de Parma se efectuează în instalații situate în zona de producție tipică și aprobate de consorțiu.

8 Articolul 26 din decret impune prezența unor reprezentanți ai consorțiului la felierea și ambalarea produsului.

9 Decretul din 15 februarie 1993 conține, de asemenea, dispoziții privind ambalarea și etichetarea.

10 În temeiul Decretului din 12 aprilie 1994, Consorzio a fost însărcinat cu misiunea de monitorizare a aplicării dispozițiilor privind denumirea de origine „Prosciutto di Parma”.

Dreptul comunitar

11 Articolul 29 CE prevede:

„Restricțiile cantitative la export, precum și orice măsuri cu efect echivalent, sunt interzise între statele membre.”

12 În conformitate cu articolul 30 CE, articolul 29 CE nu se opune interdicțiilor sau restricțiilor la export justificate în special din motive de protecție a proprietății industriale sau comerciale.

13 Articolul 2 din Regulamentul nr. 2081/92 prevede:

„1. Protecția comunitară a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare se va obține în conformitate cu prezentul regulament.

2. În sensul prezentului regulament:

(a) «denumire de origine»: reprezintă numele unei regiuni, al unui loc specific sau, în cazuri excepționale, al unei țări, utilizat pentru descrierea unui produs agricol sau alimentar:

- originar din această regiune, loc specific sau țară

și

- a cărui calitate sau caracteristici sunt în mod esențial sau exclusiv datorate unui anumit mediu geografic cu factorii săi naturali și umani inerenți și a cărui producție, prelucrare și preparare au loc în aria geografică delimitată;

[...]” [traducere neoficială]

14 Articolul 4 din același regulament prevede:

„1. Pentru a putea beneficia de o denumire de origine protejată (DOP) [...] un produs agricol sau alimentar trebuie fie conform unui caiet de sarcini.

2. Caietul de sarcini cuprinde cel puțin elementele următoare:

(a) numele produsului agricol sau alimentar, inclusiv denumirea de origine [...]

(b) descrierea produsului agricol sau alimentar, inclusiv materiile prime, după caz, și principalele caracteristici fizice, chimice, microbiologice și/sau organoleptice ale produsului agricol sau alimentar;

(c) delimitarea ariei geografice [...]

(d) dovada faptului că produsul agricol sau alimentar este originar din aria geografică, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (a) [...]

(e) descrierea metodei de obținere a produsului agricol sau alimentar și, după caz, metodele locale, autentice și invariabile;

(f) elementele care să justifice legătura cu mediul geografic sau originea geografică în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (a) [...]

(g) detaliile privind structurile de control prevăzute la articolul 10;

(h) elementele specifice ale etichetării legate de mențiunea DOP [...] sau mențiunile tradiționale naționale echivalente;

(i) eventualele cerințe care trebuie aplicate în conformitate cu dispozițiile comunitare și/sau naționale.” [traducere neoficială]

15 Articolele 5–7 prevăd o procedură normală de înregistrare a DOP. Această procedură include o cerere înaintată Comisiei prin intermediul unui stat membru [articolul 5 alineatele (4) și (5)]. Cererea este însoțită de un caiet de sarcini conform articolului 4 [articolul 5 alineatul (3)]. Comisia verifică dacă cererea cuprinde toate elementele prevăzute la articolul 4 [articolul 6 alineatul (1)]. În cazul în care ajunge la o concluzie pozitivă, aceasta publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, în special, numele produsului, principalele elemente ale cererii și referirile la dispozițiile naționale care reglementează prepararea, producerea sau fabricarea acestuia [articolul 6 alineatul (2)]. Orice stat membru sau orice persoană fizică sau juridică interesată legitim poate obiecta împotriva înregistrării, caz în care obiecția este examinată conform unei proceduri specifice (articolul 7). În absența unei obiecții, Comisia înregistrează denumirea și o publică în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* [articolul 6 alineatele (3) și (4)].

16 Articolul 8 prevede:

„Mențiunile «DOP» [...] sau mențiunile tradiționale naționale echivalente nu pot figura decât pe produsele agricole și alimentare conforme cu prezentul regulament”. [traducere neoficială]

17 Articolul 10 alineatul (1) prevede:

„Statele membre garantează faptul că în termen de maxim șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament au fost puse la punct structurile de control, al căror rol este acela de a asigura că produsele agricole și alimentare care poartă o denumire protejată îndeplinesc cerințele stabilite în caietul de sarcini. [...]” [traducere neoficială]

18 Conform articolului 13 alineatul (1) litera (a), denumirile înregistrate sunt protejate împotriva utilizării comerciale directe sau indirecte a unei denumiri înregistrate pentru produse care nu fac obiectul înregistrării, în măsura în care aceste produse sunt comparabile cu cele înregistrate sub această denumire sau în măsura în care această utilizare permite să se profite de reputația denumirii protejate.

19 Articolul 17 stabilește o procedură simplificată de înregistrare a denumirilor deja protejate legal:

„1. În termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului regulament, statele membre comunică Comisiei denumirile protejate legal [...] pe care acestea doresc să le înregistreze în temeiul prezentului regulament. [...]

2. În conformitate cu procedura prevăzută la articolul 15 [asistența unui comitet alcătuit din reprezentanții statelor membre și, după caz, intervenția Consiliului], Comisia înregistrează

denumirile prevăzute la alineatul (1) care sunt în conformitate cu articolele 2 și 4. Articolul 7 [referitor la dreptul de a obiecta] nu se aplică. [...]

3. Statele membre pot menține protecția națională a denumirilor comunicate în conformitate cu alineatul (1) până la data luării unei decizii cu privire la înregistrare.” [traducere neoficială]

20 Regulamentul nr. 1107/96, intrat în vigoare la 21 iunie 1996, înregistrează, în special, DOP „Prosciutto di Parma”, la rubrica „Produse pe bază de carne”.

21 La 26 octombrie 1996, Comisia a publicat în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* o comunicare privind structurile de control notificate de statele membre în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2081/92 (JO C 317, p. 3). Publicarea are ca scop furnizarea de informații privind structurile de control corespunzătoare fiecărei indicații geografice sau denumiri de origine înregistrate în temeiul Regulamentului nr. 2081/92. Pentru DOP „Prosciutto di Parma”, aceasta face referire la Consorzio, precizând adresa acestuia.

Acțiunea principală

22 Asda operează un lanț de supermarketuri în Regatul Unit. În supermarketurile respective, aceasta comercializează jambon care poartă denumirea „Prosciutto di Parma”, achiziționat feliat de la Hygrade, care, la rândul său, cumpără prosciutto dezosat dar nefeliat de la un producător italian, membru al Consorzio. Jambonul este feliat și ambalat ermetic de către Hygrade în pachete care conțin câte cinci felii fiecare.

23 Pachetele poartă următoarea mențiune: „ASDA A taste of Italy PARMA HAM Genuine Italian Parma Ham” („ASDA Gust italian PROSCIUTTO DI PARMA Prosciutto di Parma italian autentic”).

24 Pe spatele acestora figurează mențiunile „PARMA HAM All authentic Asda continental meats are made by traditional methods to guarantee their authentic flavour and quality” („PROSCIUTTO DI PARMA Toate tipurile de carne continentale autentice ale Asda sunt pregătite conform unor metode tradiționale pentru a garanta savoarea și calitatea lor autentice”) și „Produced in Italy, packed in the UK for Asda Stores Limited” („Produs în Italia, ambalat în Regatul Unit pentru Asda Stores Limited”).

25 La 14 noiembrie 1997, Consorzio a introdus în Regatul Unit o procedură judiciară împotriva Asda și Hygrade, având ca obiect emiterea unor ordine împotriva acestora pentru a le determina, în special, să își încheie activitățile, pe motiv că acestea contravin normelor aplicabile jambonului de Parma.

26 La 17 noiembrie 1997, acesta a deschis procedura ordonanței președințiale împotriva Asda și Hygrade, având ca obiect pronunțarea ordinelor solicitate în cererea sa principală și în expunerea pretențiilor.

27 Asda și Hygrade au solicitat respingerea cererilor susținând, în special, că Regulamentul nr. 2081/92 și/sau Regulamentul nr. 1107/96 nu îi confereau Consorzio drepturile pretinse de acesta.

28 Cererile au fost respinse.

29 Consorzio a declarat apel în fața Court of Appeal (England and Wales) (Regatul Unit). Salumificio a fost admisă ca intervenientă în această procedură. Apelul a fost respins la 1 decembrie 1998.

30 Consorzio și Salumificio au sesizat astfel House of Lords.

31 Considerând că soluționarea litigiului depindea de interpretarea Regulamentelor nr. 2081/92 și 1107/96, House of Lords a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„În dreptul comunitar, Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului, coroborat cu Regulamentul (CE) nr. 1107/96 al Comisiei și caietul de sarcini pentru denumirea de origine protejată (DOP) «Prosciutto di Parma», creează un drept comunitar valid care poate fi invocat direct în fața unei instanțe a unui stat membru și care constă în interzicerea vânzării cu amănuntul, în calitate de „Prosciutto di Parma”, a jambonului feliat și ambalat obținut din tipuri de jambon exportate în mod corespunzător din Parma în conformitate cu condițiile DOP, dar care ulterior nu au fost tranșate, ambalate și etichetate în conformitate cu caietul de sarcini?”

Cu privire la întrebarea preliminară

32 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că în caietul de sarcini, în baza căruia DOP „Prosciutto di Parma” a fost înregistrată prin Regulamentul nr. 1107/96, se menționează în mod expres cerința privind felierea și ambalarea produsului în regiunea de producție pentru jambonul comercializat feliat și se face trimitere la Legea din 13 februarie 1990, precum și la Decretul din 15 februarie 1993, ca fiind cerințe care trebuie respectate în temeiul dispozițiilor naționale, în sensul articolului 4 alineatul (2) litera (i) din Regulamentul nr. 2081/92.

33 Trebuie să se observe, tot cu titlu introductiv, că obiectul acțiunii principale îl constituie operațiunile de feliere și ambalare efectuate în alt stadiu decât cel al vânzării cu amănuntul și în restaurante, pentru care nu se contestă faptul că nu este aplicabilă condiția de realizare a operațiunilor respective în regiunea de producție.

34 Prin urmare, atunci când se va face referire, în cadrul prezentei hotărâri, la condiția de feliere și ambalare în regiunea de producție, vor fi vizate numai operațiunile de feliere și ambalare efectuate în alt stadiu decât cel al vânzării cu amănuntul și în restaurante.

35 În lumina acestor observații, întrebarea preliminară cuprinde, în esență, patru elemente.

36 Primul element privește chestiunea de a stabili dacă Regulamentul nr. 2081/92 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune faptului ca utilizarea unei DOP să fie supusă condiției de realizare, în regiunea de producție, a unor operațiuni precum felierea și ambalarea produsului.

37 Al doilea element privește chestiunea de a stabili dacă impunerea unei astfel de condiții pentru utilizarea DOP „Prosciutto di Parma”, în privința jambonului comercializat feliat, constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export, în sensul articolului 29 CE.

38 Al treilea element privește chestiunea de a stabili dacă, în cazul unui răspuns afirmativ, condiția respectivă poate fi considerată ca fiind justificată și, prin urmare, compatibilă cu dispoziția menționată.

39 În cele din urmă, al patrulea element privește chestiunea de a stabili dacă această condiție este opozabilă operatorilor economici, având în vedere că nu le-a fost adusă la cunoștință.

Cu privire la posibilitatea de a condiționa utilizarea unei DOP de efectuarea, în regiunea de producție, a unor operațiuni precum felierea și ambalarea produsului

40 Consorzio, Salumificio, guvernele spaniol, francez și italian, precum și Comisia, consideră în fond că Regulamentul nr. 2081/92 le permite producătorilor, în principiu, să obțină condiționarea utilizării unei DOP de realizarea, în regiunea de producție, a unor operațiuni precum felierea și ambalarea produsului.

41 Asda și Hygrade au îndoieli că o astfel de condiție poate face parte, în vreun fel, din legislația comunitară. Guvernul Regatului Unit consideră că Regulamentul nr. 2081/92 nu le conferă producătorilor dreptul de a interzice vânzarea sub DOP a unui produs feliat și ambalat în afara regiunii de producție.

42 În această privință, trebuie constatat faptul că atât din redactarea, cât și din cadrul general ale Regulamentului nr. 2081/92, rezultă că un caiet de sarcini reprezintă instrumentul care stabilește sfera de aplicare a protecției uniforme instituite de acest regulament în Comunitate.

43 Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2081/92 condiționează beneficiului utilizării unei DOP de conformitatea produsului cu un caiet de sarcini. Articolul 8 din regulament condiționează aplicarea mențiunii „DOP” pe un produs de conformitatea acestuia cu regulamentul menționat și, prin urmare, cu caietul de sarcini, iar articolul 13 stabilește conținutul protecției uniforme conferite denumirii înregistrate. Articolul 10 alineatul (1) precizează că misiunea structurii de control instituite în fiecare stat membru este de a se asigura că produsele care poartă o DOP îndeplinesc cerințele stabilite în caietul de sarcini.

44 În conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2081/92, caietul de sarcini cuprinde, cel puțin, elementele enumerate în mod neexhaustiv în această dispoziție.

45 Prin urmare, acesta include, în special, elementele vizate de dispoziția respectivă la literele (b), (d), (e), (h) și (i), și anume:

- descrierea produsului, principalele sale caracteristici fizice, chimice, microbiologice și/sau organoleptice;
- elementele care dovedesc faptul că produsul provine dintr-o arie geografică delimitată;
- descrierea metodei de obținere a produsului și, după caz, metodele locale, autentice și invariabile;
- elementele specifice ale etichetării, legate de mențiunea „DOP”;
- eventualele cerințe care trebuie aplicate în conformitate cu dispozițiile comunitare și/sau naționale.

46 Caietul de sarcini conține astfel definiția detaliată a produsului protejat, stabilită de producătorii în cauză, sub controlul statului membru care îl transmite, apoi al Comisiei care înregistrează DOP, fie în cadrul procedurii normale prevăzute la articolele 5–7, fie în cadrul procedurii simplificate prevăzute la articolul 17 din Regulamentul nr. 2081/92.

47 Definiția stabilește, în același timp, sfera de aplicare a obligațiilor care trebuie îndeplinite pentru utilizarea DOP și, corolarul său, sfera de aplicare a dreptului protejat în raport cu terții de efectul înregistrării DOP, care consacră la nivel comunitar norme stabilite sau menționate în caietul de sarcini.

48 În această privință, este necesar să se constate că formularea articolului 4 din Regulamentul nr. 2081/92 nu exclude stabilirea unor norme tehnice speciale, aplicabile operațiunilor care conduc la diverse prezentări pe piață ale unui produs, pentru ca acesta, pe de o parte, să îndeplinească, pentru fiecare prezentare, criteriul calității, căreia consumatorii, conform celui de al treilea considerent din regulament, tind să îi acorde o importanță mai mare în cursul ultimilor ani și, pe de altă parte, să ofere garanția unei origini geografice identificabile, tot mai căutată conform aceluiași considerent.

49 Luând în considerare aceste două obiective, se pot stabili, prin urmare, norme tehnice speciale pentru operațiuni precum felierea și ambalarea produsului.

50 În consecință, trebuie să se concluzioneze că Regulamentul nr. 2081/92 trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune faptului ca utilizarea unei DOP să fie condiționată de realizarea, în regiunea de producție, a unor operațiuni precum felierea și ambalarea produsului, având în vedere că o astfel de condiție este prevăzută în caietul de sarcini.

Cu privire la chestiunea dacă respectiva condiție privind felierea și ambalarea produsului în regiunea de producție pentru DOP „Prosciutto di Parma” constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export

51 Asda și Hygrade afirmă despre condițiile privind ambalarea unui produs că pot constitui restricții în sensul articolelor 28 CE și 29 CE. În special, aplicarea în Regatul Unit a unei norme în temeiul căreia jambonul de Parma comercializat feliat poate beneficia de DOP numai în cazul în care a fost feliat și ambalat în regiunea de producție este de natură să împiedice, direct sau indirect, efectiv sau potențial, comerțul intracomunitar.

52 Guvernul Regatului Unit consideră că această condiție care face obiectul acțiunii principale reprezintă o restricție cantitativă la export.

53 În această privință, trebuie amintit faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante, interzicerea restricțiilor cantitative, precum și a măsurilor cu efect echivalent, se aplică atât măsurilor naționale, cât și măsurilor care sunt emise de instituțiile comunitare (a se vedea, în special, Hotărârea din 25 iunie 1997, Kieffer și Thill, C-114/96, Rec., p. I-3629, punctul 27, și Hotărârea din 13 septembrie 2001, Schwarzkopf, C-169/99, Rec., p. I-5901, punctul 37).

54 Articolul 29 CE interzice toate măsurile care au ca obiect sau ca efect specific restrângerea fluxului de export și stabilirea, în acest fel, a unei diferențe de tratament între comerțul interior al unui stat membru și comerțul exterior al acestuia, astfel încât să asigure un anumit avantaj producției naționale sau pieței interne a statului în cauză (a se vedea, în special, în privința măsurilor naționale, Hotărârea din 23 mai 2000, Sydhavnens Sten & Grus, C-209/98, Rec., p. I-3743, punctul 34).

55 Astfel cum s-a constatat la punctul 32 din prezenta hotărâre, caietul de sarcini pentru DOP „Prosciutto di Parma” menționează în mod expres cerința felierii și ambalării produsului în regiunea de producție, în privința jambonului comercializat feliat, și face referire la Legea din 13 februarie 1990, precum și la Decretul din 15 februarie 1993, ca fiind cerințe care trebuie respectate în temeiul dispozițiilor naționale, în sensul articolului 4 alineatul (2) litera (i) din

Regulamentul nr. 2081/92. Având în vedere că înregistrează DOP „Prosciutto di Parma”, Regulamentul nr. 1107/96 face astfel din felierea și ambalarea în regiunea de producție o condiție pentru utilizarea DOP „Prosciutto di Parma” în privința jambonului comercializat feliat.

56 Această condiție are drept consecință faptul că jambonul produs în regiunea de producție, care îndeplinește celelalte condiții impuse pentru a putea beneficia de DOP „Prosciutto di Parma”, nu poate fi feliat în afara regiunii respective, în caz contrar fiind privat de această denumire.

57 În schimb, jambonul de Parma transportat în interiorul regiunii de producție își păstrează dreptul la DOP în cazul în care este feliat și ambalat în conformitate cu normele menționate în caietul de sarcini.

58 Prin urmare, aceste norme au ca efect specific restrângerea fluxului de export al jambonului care ar putea purta DOP „Prosciutto di Parma” și stabilirea, în acest fel, a unei diferențe de tratament între comerțul intern și comerțul extern ale unui stat membru. În consecință, acestea introduc restricții cantitative la export în sensul articolului 29 CE (a se vedea, în același sens, Hotărârea din 16 mai 2000, Belgia/Spania, C-388/95, Rec., p. I-3123, punctele 38 și 40–42).

59 În concluzie, subordonarea utilizării DOP „Prosciutto di Parma”, pentru jambonul comercializat feliat, condiției ca operațiunile de feliere și ambalare să se efectueze în regiunea de producție constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export în sensul articolului 29 CE.

Cu privire la justificarea condiției de feliere și ambalare a produsului în regiunea de producție

60 Consorzio, Salumificio, guvernele spaniol și italian, precum și Comisia, susțin că, în Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, Curtea a considerat că o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export constituie, prin obligația de a îmbutelia un vin cu o denumire de origine în regiunea sa de producție pentru a putea utiliza denumirea de origine, era justificată în măsura în care aceasta viza să păstreze reputația denumirii garantând, în afara autenticității produsului, menținerea calităților și caracteristicilor sale. Aceștia consideră că raționamentul hotărârii în cauză poate fi aplicat condiției de feliere și ambalare a jambonului de Parma în regiunea de producție, această condiție fiind justificată în scopul garantării autenticității și calității produsului. Guvernul francez subliniază că această condiție permite garantarea originii produsului din aria geografică.

61 Asda, Hygrade și guvernul Regatului Unit afirmă că operațiunile de feliere și ambalare nu afectează calitatea jambonului de Parma și nu aduc atingere autenticității sale. Bazându-se pe această premisă, guvernul Regatului Unit consideră că abordarea din Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, care ar trebui să fie urmată efectiv în prezenta cauză, trebuie să conducă la o concluzie contrară celei la care s-a ajuns în această hotărâre.

62 Cu titlu introductiv, trebuie amintit faptul că, în conformitate cu articolul 30 CE, articolul 29 CE nu se opune interdicțiilor sau restricțiilor la export justificate în special din motive de protecție a proprietății industriale și comerciale.

63 Trebuie să se observe că legislația comunitară manifestă o tendință generală de valorificare a calității produselor în cadrul politicii agricole comune, cu scopul de a favoriza reputația

produselor respective, în special datorită utilizării unor denumiri de origine care fac obiectul unei protecții speciale (a se vedea Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctul 53). Această tendință s-a concretizat în sectorul vinurilor de calitate prin adoptarea Regulamentului (CEE) nr. 823/87 al Consiliului din 16 martie 1987 de stabilire a unor dispoziții speciale privind vinurile de calitate produse în regiuni determinate (JO L 84, p. 59), abrogat și înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole (JO L 179, p. 1; ediție specială în limba română, cap. 3 vol. 28, p. 190). Aceasta s-a manifestat, de asemenea, în privința altor produse agricole, prin adoptarea Regulamentului nr. 2081/92, care, conform considerentelor sale, are ca obiect în special să îndeplinească așteptările consumatorilor privind produsele de calitate și cu origine geografică identificabilă, precum și să faciliteze obținerea de către producători, în condiții de concurență loială, a unor venituri mai mari în schimbul unui efort real de îmbunătățire a calității.

64 Denumirile de origine intră sub incidența drepturilor de proprietate industrială și comercială. Normele aplicabile protejează beneficiarii acestora împotriva unei utilizări abuzive a denumirilor respective de către terți care doresc să profite de reputația obținută de acestea. Acestea sunt destinate să garanteze că produsul care poartă denumirile respective provin dintr-o zonă geografică determinată și prezintă anumite caracteristici speciale. Acestea pot să se bucure de o reputație mare în rândul consumatorilor și să reprezinte, pentru producătorii care îndeplinesc condițiile pentru utilizarea lor, un mijloc esențial de a atrage clienți. Reputația denumirilor de origine depinde de imaginea de care acestea se bucură în rândul consumatorilor. Această imagine depinde, în esență, de caracteristici speciale și, în general, de calitatea produsului. În definitiv, reputația produsului se bazează pe aceasta din urmă (a se vedea Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctele 54–56). Pentru consumatori, legătura între reputația producătorilor și calitatea produselor depinde, în plus, de convingerea lor că produsele vândute sub denumirea de origine sunt autentice.

65 Caietul de sarcini pentru DOP „Prosciutto di Parma”, prin faptul că impune efectuarea felierii și ambalării în regiunea de producție, are ca obiect să le permită beneficiarilor DOP să țină sub control una dintre prezentările produsului pe piață. Condiția pe care acesta o impune are ca scop să păstreze mai bine calitatea și autenticitatea produsului, precum și, în consecință, reputația DOP, pentru care beneficiarii acesteia își asumă responsabilitatea deplină și colectivă.

66 În acest context, o condiție precum cea în cauză trebuie considerată ca fiind conformă cu dreptul comunitar, în ciuda efectelor sale restrictive asupra schimburilor comerciale, în cazul în care se demonstrează că reprezintă un mijloc necesar și proporționat, de natură să păstreze reputația DOP „Prosciutto di Parma” (a se vedea, în același sens, Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctele 58 și 59).

67 În această privință, este necesar să se constate că jambonul de Parma este consumat, în principal, feliat și că toate operațiunile care conduc la această prezentare sunt concepute pentru a obține, în special, un gust, o culoare și o textură speciale, care vor fi apreciate de consumatori.

68 Felierea și ambalarea jambonului constituie, prin urmare, operațiuni importante, care pot dăuna calității și, în consecință, reputației DOP, dacă acestea sunt realizate în condiții care conduc la obținerea unui produs neconform cu calitățile organoleptice asociate acestuia. Aceste operațiuni sunt, de asemenea, susceptibile să compromită garanția autenticității produsului, având în vedere că au drept consecință, în mod necesar, eliminarea marcajului de origine de pe pulpele întregi utilizate.

69 Caietul de sarcini DOP „Prosciutto di Parma”, prin normele pe care le prevede și prin cerințele care trebuie respectate în temeiul dispozițiilor naționale la care acesta face trimitere, instituie un set de norme detaliate și riguroase de reglementare a celor trei etape care conduc la introducerea pe piață a jambonului feliat preambalat. Prima etapă presupune dezosarea jambonului, tăierea în bucăți, refrigerarea și congelarea acestora în scopul operațiunilor de feliere. A doua etapă corespunde operațiunilor de feliere. A treia constă în ambalarea jambonului feliat, în vid sau în atmosferă protejată.

70 În cursul procesului industrial, trebuie să se respecte trei reguli principale.

71 În primul rând, după verificarea autenticității pulpelor de porc folosite, trebuie să se efectueze o selecție a acestora. Numai pulpele care îndeplinesc anumite condiții suplimentare, mai restrictive, referitoare în special la greutate, durata de învechire, conținutul de apă, rata umidității interne și absența unor defecte vizibile, pot fi feliate și ambalate. Selecția continuă în diverse etape ale procesului, în cazul în care apar anomalii ale produsului, care nu pot fi detectate înainte de dezosare sau feliere, precum pete care rezultă din microhemoragii, zone albe la nivelul mușchiului sau prezența unei grăsimi intramusculare excesive.

72 În al doilea rând, toți operatorii din regiunea de producție care au intenția de a felia și ambala jambon de Parma trebuie să fie aprobați de structura de control, care aprobă și furnizorii de ambalaje.

73 În al treilea rând, reprezentanții structurii de control trebuie să fie prezenți la fiecare din cele trei etape ale procesului. Aceștia verifică în permanență respectarea tuturor cerințelor din caietul de sarcini, inclusiv marcarea produsului în fiecare etapă. La finalul operațiunilor, aceștia certifică numărul de ambalaje produse.

74 Pe parcursul diverselor etape au loc intervenții tehnice și controale foarte stricte privind autenticitatea, calitatea, igiena și etichetarea. Unele dintre ele necesită evaluări specializate, în special în cursul etapelor de refrigerare și congelare a bucăților de carne.

75 În acest context, este necesar să se admită faptul că acele controale efectuate în afara regiunii de producție oferă mai puține garanții în privința calității și autenticității produsului decât cele efectuate în regiunea de producție, respectând procedura prevăzută în caietul de sarcini (a se vedea, în același sens, Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctul 67). Într-adevăr, pe de o parte, controalele efectuate conform acestei proceduri prezintă un caracter temeinic și sistematic și sunt efectuate de profesioniști care au cunoștințe specializate privind caracteristicile jambonului de Parma. Pe de altă parte, este dificil de conceput faptul că reprezentanții beneficiarilor DOP pot introduce în mod eficient astfel de controale în celelalte state membre.

76 Riscul privind calitatea și autenticitatea produsului oferit în final spre consum este, în consecință, mai mare în cazul în care acesta a fost feliat și ambalat în afara regiunii de producție decât în cazul în care a fost ambalat și feliat în interiorul acesteia (a se vedea, în același sens, Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctul 74).

77 Această constatare nu este afectată de faptul, subliniat în prezenta cauză, că felierea jambonului poate fi efectuată, cel puțin în anumite condiții, de comercianți cu amănuntul și de operatori de restaurante în afara regiunii de producție. Această operațiune trebuie să fie realizată, în principiu, în fața consumatorului, sau, cel puțin, acesta poate solicita acest lucru, în special, pentru a verifica prezența marcajului de origine pe pulpa utilizată. Mai ales,

operațiunile de feliere și ambalare realizate în amonte față de etapa vânzării cu amănuntul sau în restaurante constituie, datorită cantităților produselor în cauză, un risc mult mai real pentru reputația unei DOP, în cazul unui control neadecvat al autenticității produsului și al calității acestuia, decât operațiunile realizate de comercianții cu amănuntul sau de operatorii de restaurante.

78 În consecință, condiția de feliere și ambalare în regiunea de producție, care are ca obiectiv protecția reputației jambonului de Parma prin consolidarea controlului asupra caracteristicilor sale speciale și asupra calității sale, poate fi considerată ca justificată în calitate de măsură de protecție a DOP, de care beneficiază colectivitatea operatorilor în cauză și care are o importanță hotărâtoare pentru aceștia (a se vedea, în același sens, Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctul 75).

79 Restricția care rezultă astfel poate fi considerată ca fiind necesară pentru realizarea obiectivului urmărit, în sensul că nu există măsuri alternative mai puțin restrictive prin care acesta poate fi atins.

80 În această privință, DOP „Prosciutto di Parma” nu ar fi protejată la fel de eficient printr-o obligație, impusă operatorilor stabiliți în afara regiunii de producție, de a informa consumatorii, prin intermediul unei etichetări adecvate, cu privire la faptul că felierea și ambalarea au avut loc în afara acestei regiuni. Astfel, o deteriorare a calității sau autenticității unui jambon feliat și ambalat în afara regiunii de producție, care ar rezulta din concretizarea riscurilor legate de operațiunile de feliere și ambalare, ar putea dăuna reputației tuturor tipurilor de jambon comercializate sub DOP „Prosciutto di Parma”, inclusiv cele feliate și ambalate în regiunea de producție sub controlul grupului de producători care beneficiază de DOP (a se vedea, în același sens, Hotărârea Belgia/Spania, citată anterior, punctele 76 și 77).

81 În concluzie, condiționarea utilizării DOP „Prosciutto di Parma”, pentru jambonul comercializat feliat, de efectuarea operațiunilor de feliere și ambalare în regiunea de producție poate fi considerată ca fiind justificată și, în consecință, compatibilă cu articolul 29 CE.

Cu privire la opozabilitatea, față de operatorii economici, a condiției de feliere și ambalare în regiunea de producție

Observații prezentate Curții

82 Potrivit Consorzio și Salumificio, condiția de feliere și ambalare în regiunea de producție, prevăzută în caietul de sarcini pentru DOP „Prosciutto di Parma”, poate fi invocată în fața instanțelor naționale. Conform acestora, un operator poate susține faptul că nu cunoaște această condiție, derivată din acte și dispoziții la care nu are acces, numai în situația în care se solicită aplicarea unei sancțiuni împotriva acestuia. La fel ca și guvernul italian, acestea consideră că, pe de altă parte, operatorul nu poate susține că nu cunoaște condiția respectivă în cazul în care, precum în acțiunea principală, acestuia i se solicită doar să nu mai comercializeze, pe viitor, Prosciutto di Parma feliat și ambalat în afara regiunii de producție. Acestea adaugă că, în orice caz, Asda și Hygrade nu au întâmpinat dificultăți, în acțiunea principală, în privința obținerii și utilizării libere și legale a tuturor informațiilor și documentelor necesare, în special o versiune în limba engleză a caietului de sarcini, disponibilă din 1997.

83 Guvernul francez susține că, în temeiul articolului 249 CE, orice persoană de drept privat poate invoca direct un regulament comunitar în fața unei instanțe naționale, în cadrul unei proceduri civile.

84 Comisia afirmă că nepublicarea caietului de sarcini rezultă din cadrul general al Regulamentului nr. 2081/92 și din procedura de înregistrare specifică aplicată. Conform acesteia, întrebarea preliminară adresată privește însuși fondul regulamentului și pune la îndoială ansamblul procedurii de înregistrare prevăzute de Regulamentul nr. 2081/92. Nepublicarea caietului de sarcini rezultă dintr-o alegere deliberată a organului legislativ comunitar în legătură cu procedura simplificată. Această procedură grupează toate denumirile deja protejate de legislațiile naționale. Denumirile înregistrate în temeiul procedurii în cauză erau deja binecunoscute nu doar publicului, ci probabil, și operatorilor economici, fie că aceștia erau importatori, distribuitori sau comercianți cu amănuntul. De asemenea, se poate presupune că acești operatori comercializau produsele în cauză înainte de înregistrarea DOP. Organul legislativ comunitar intenționa doar să acorde denumirilor deja protejate pe plan național beneficiul protecției comunitare după verificarea, de către Comisie, a conformității lor cu termenii și condițiile articolelor 2 și 4 din Regulamentul nr. 2081/92.

85 Asda și Hygrade susțin că o măsură nepublicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* nu poate fi pusă în aplicare împotriva unei persoane de drept privat în cazul în care, precum în acțiunea principală, aceasta nu are un drept legal de a obține o copie a acestei măsuri, în limba sa ori în altă limbă. Fără a aduce atingere principiului efectului direct al regulamentelor, prevăzut la articolul 249 CE, o măsură comunitară poate crea drepturi individuale numai în cazul în care este suficient de clară, precisă și necondiționată. Sfera de aplicare și efectul unei reglementări comunitare trebuie să fie clare și previzibile pentru justițiabili, în caz contrar fiind încălcat principiile securității juridice și transparenței. Normele prevăzute trebuie să le permită persoanelor în cauză să cunoască precis sfera de aplicare a obligațiilor care le revin. Nepublicarea unui act împiedică impunerea obligațiilor prevăzute de actul respectiv asupra unei persoane de drept privat. În plus, obligația impusă de dreptul comunitar trebuie să fie ușor accesibilă în limba statului membru în care aceasta trebuie să fie aplicată. În lipsa unei traduceri oficiale, o măsură comunitară nu poate face inaplicabile drepturile persoanelor de drept privat, atât în cadrul procedurilor civile, cât și în cadrul procedurilor penale. În cazul în care Consorzio ar fi autorizat să obțină, în fața unei instanțe naționale, respectarea unui caiet de sarcini nepublicat, s-ar încălca principiile securității juridice și transparenței. În consecință, dispozițiile referitoare la acest caiet de sarcini nu pot avea un efect direct.

86 Guvernul Regatului Unit observă că Regulamentul nr. 1107/96 menționează numai faptul că denumirea „Prosciutto di Parma” este o DOP. Nimic din această DOP nu indică faptul că un operator care a cumpărat jambon de Parma nu poate felia sau ambala jambonul respectiv în scopul vânzării către consumator. Nimic din natura operațiunilor nu atrage atenția operatorului asupra faptului că DOP „Prosciutto di Parma” nu poate fi utilizată pentru feliile tăiate în afara regiunii de producție, dintr-un tip de jambon care poartă legal DOP. O interdicție de utilizare a DOP „Prosciutto di Parma” trebuie să fie transparentă și ușor accesibilă. Principiile transparenței și accesibilității sunt respectate numai în cazul în care restricția poate fi stabilită cu ușurință în baza publicațiilor oficiale ale Comunității.

Răspunsul Curții

87 Trebuie amintit faptul că, în temeiul articolului 249 al doilea paragraf CE, regulamentul, act cu aplicabilitate generală, este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

88 În acest sens, regulamentul creează nu numai drepturi, ci și obligații pentru persoanele de drept privat, de care acestea se pot prevala împotriva altor persoane de drept privat în fața instanțelor naționale.

89 Cu toate acestea, cerința de securitate juridică obligă ca normele comunitare să le permită părților interesate să cunoască sfera de aplicare exactă a obligațiilor impuse de acestea (a se vedea Hotărârea din 1 octombrie 1998, Regatul Unit/Comisia, C-209/96, Rec., p. I-5655, punctul 35).

90 Regulamentul nr. 2081/92 prevede, în al doispzezecelea considerent, că, pentru a beneficia de protecție în fiecare stat membru, denumirile de origine trebuie să fie înregistrate la nivel comunitar, înscrierea într-un registru permițând totodată garantarea informării comercianților și consumatorilor.

91 Totuși, acesta nu prevede publicarea caietului de sarcini sau a unor elemente din acesta în cadrul procedurii simplificate.

92 Regulamentul nr. 1107/96 se limitează să prevadă că denumirea „Prosciutto di Parma” este înregistrată ca DOP în temeiul articolului 17 din Regulamentul nr. 2081/92.

93 Efectul acestei înregistrări este consacarea la nivel comunitar a condițiilor stabilite sau menționate în caietul de sarcini și, în special, condiția care impune efectuarea operațiunilor de feliere și ambalare în regiunea de producție. Această condiție implică pentru terți o obligație de a nu face, care poate fi sancționată civil sau chiar penal.

94 Astfel cum au admis în cursul procedurii toți intervenienții care și-au exprimat opinia în această privință, protecția conferită de o DOP nu se extinde în mod normal la operațiuni precum felierea și ambalarea produsului. Aceste operațiuni sunt interzise terților în afara regiunii de producție numai în cazul în care caietul de sarcini prevede, în mod expres, o condiție în acest sens.

95 În aceste circumstanțe, principiul securității juridice impunea să se aducă la cunoștința terților condiția în cauză printr-o publicare adecvată în legislația comunitară, care ar fi putut fi realizată prin menționarea condiției respective în Regulamentul nr. 1107/96.

96 Având în vedere că nu a fost adusă la cunoștința terților, condiția în cauză nu le este opozabilă în fața unei instanțe naționale, în scopul unei sancțiuni penale sau în cadrul unei proceduri civile.

97 Nu se poate susține în mod eficient că publicarea condițiilor din caietul de sarcini nu era necesară în cadrul procedurii simplificate prevăzute la articolul 17 din Regulamentul nr. 2081/92, având în vedere că denumirile înregistrate erau deja binecunoscute publicului și operatorilor economici și că intenția organului legislativ comunitar era doar de a extinde la nivel comunitar o protecție deja existentă pe plan național.

98 Anterior Regulamentului nr. 2081/92, denumirile de origine erau protejate de dispozițiile naționale publicate și aplicabile, în principiu, numai pe teritoriul statului membru care le adoptase, sub rezerva unor convenții internaționale pentru extinderea protecției la teritoriul altor state membre, de comun acord de către părțile contractante. Sub această rezervă, nu se poate presupune că, drept consecință a unei astfel de situații, condițiile aferente denumirilor de origine respective erau, în mod obligatoriu, cunoscute de publicul și operatorii economici din întreaga Comunitate, inclusiv detaliile privind sfera de aplicare exactă a protecției,

stabilită de caietul de sarcini și de dispozițiile naționale de natură tehnică, redactate în limba națională a statului membru în cauză.

99 În concluzie, condiția privind felierea și ambalarea produsului în regiunea de producție nu poate fi invocată împotriva operatorilor economici, având în vedere că nu a fost adusă la cunoștința acestora printr-o publicare adecvată în legislația comunitară.

Cu privire la cheltuielile de judecată

100 Cheltuielile efectuate de guvernul Regatului Unit, cel spaniol, cel francez și cel italian, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe asupra cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de House of Lords prin ordonanța din 8 februarie 2001, declară:

1) Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare, astfel cum a fost modificat prin Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei și adaptările tratatelor care stau la baza Uniunii Europene, trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune condiționării utilizării unei denumiri de origine protejate de efectuarea, în regiunea de producție, a unor operațiuni precum felierea și ambalarea produsului, având în vedere că o astfel de condiție este prevăzută în caietul de sarcini.

2) Condiționarea utilizării denumirii de origine protejate „Prosciutto di Parma”, pentru jambonul comercializat feliat, de efectuarea operațiunilor de feliere și ambalare în regiunea de producție constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export, în sensul articolului 29 CE, dar poate fi considerată ca fiind justificată și, prin urmare, compatibilă cu această dispoziție.

3) Cu toate acestea, condiția în cauză nu este opozabilă operatorilor economici având în vedere că nu a fost adusă la cunoștința acestora printr-o publicare adecvată în legislația comunitară.

Rodríguez Iglesias
Schintgen
Edward

Macken
von Bahr

Puissochet
Timmermans
Jann

Colneric
Cunha Rodrigues

Wathelet
Gulmann
Skouris

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 20 mai 2003.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias